

ANKIETA

Dzieła literackie ostatniego dwudziestolecia - ankieta

Druga dekada XXI wieku właśnie dobiegła kresu. Utwory powstałe w tym czasie nie doczekały się jeszcze ostatecznej hierarchizacji, choć z pewnością wiele z nich zostało już poddanych krytyce czy docenionych przez specjalistów i odbiorców nieprofesjonalnych oraz otrzymało nagrody. W ankiecie jest zatem miejsce zarówno na nieskrępowany osąd dzieł ostatniego dwudziestolecia, jak i na odniesienie się do opinii badaczy i czytelników.

Najdoskonalsze artystycznie utwory literatury polskiej ostatniego dwudziestolecia (poezja/proza/dramat).

Lidia Iwanowska-Szymańska:

Wędrownka Nabu Jarosław Mikołajewski, ilustracje – Joanna Rusinek

Opowieść o małej, bezbronnej dziewczynce, która wyposażona wyłącznie w nadzieję i dziecięcy optymizm wyrusza na poszukiwanie lepszego świata. Jest gotowa zostawić rodziców, rodzinę, byle jak najdalej od okropieństw wojny. Trzeba w trakcie lektury zadać sobie pytanie, czy dorosłym udaje się stworzyć taki świat, który faktycznie jest lepszy dla dziecka skazanego na emigrację, tułaczkę i życie jako obywatel drugiej kategorii. Książka ma już za sobą premierę w teatrze, *Wędrownkę Nabu* opowiadają również opowiadaczki w całej Polsce.

Obie Justyna Bargielska, ilustracje – Iwona Chmielewska

Proza poetycka dla dzieci i dorosłych, ilustrowana onirycznymi obrazami, nawiązującymi bezpośrednio do bohaterki i narratorki wiersza. Wzruszająca opowieść o relacji matki i córki, o ich miejscu, nieskończonej sile miłości i opiekuńczości, o przemijaniu.

Pracownia Aurory Roksana Jędrzejewska-Wróbel, ilustracje – Jona Jung

Książka dla dzieci, która w spokojnym, medytacyjnym rytmie wprowadza w świat „tu i teraz” w kontraście do pędzącego za oknem świata technologii, obojętności,

zabiegania. Skłania do zadania dorosłym i dzieciom pytania, co jest dla nich najważniejsze w życiu.

Najistotniejsze poznawczo utwory literatury polskiej ostatniego dwudziestolecia (poezja/proza/dramat).

Lidia Iwanowska-Szymańska:

Kim jest ślimak Sam? Maria Pawłowska, Jakub Szamałek, ilustracje – Katarzyna Bogucka

Książka dla dzieci, której głównym przesłaniem jest szacunek do drugiego zwierzęcia (czytaj człowieka), niezależnie od jego orientacji, o inności, poszukiwaniu siebie, akceptacji. Może być traktowana jako książka edukacyjna, a także przyczynek do rozmowy z dzieckiem o nietypowych związkach.

O! Choroba Boguś Janiszowski i Maks Skorwider

Charytatywny komiks przygodowy dla dzieci o chorobie nowotworowej. To napisana lekko i merytorycznie historia spotkania dziecka z pewną panią o imieniu Choroba, która przychodzi nagle i staje się niechcianym, choć czasami zabawnym towarzyszem dnia codziennego dziecka. Książka łamie tabu i pozwala na oswojenie z chorobą terminalną.

Ulubione utwory literatury polskiej ostatniego dwudziestolecia.

Lidia Iwanowska-Szymańska:

5 sekund do 10 Małgorzata Warda

Wciągająca powieść dla młodzieży, której akcja toczy się w dwóch wymiarach. Okazuje się, że tragiczne wydarzenie w szkole ma związek z niezwykle grą komputerową, w której młodzi gracze odbierają świat za pomocą wszystkich zmysłów i w której można przeżyć własną śmierć. To wartka historia o funkcjonowaniu młodych osób w wirtualnym świecie, to również opowieść o przyjaźni i młodzieńczym zauroczeniu, o świadomości zagrożenia płynącego z Internetu. Lektura także dla dorosłych.

Ryjówka przeznaczenia Tomasz Samojlik

Patrzeć, czytać, przeżywać i śmiać się! To wszystko jest możliwe dzięki fantastycznemu komiksowi Samojlika, w którym niepozorna ryjówka naznaczona przeznaczeniem doprowadza do zagłady Czarnego Nieprzyjaciela. Wiele tu trafionych odniesień do legend

i przepowiedni oraz tekstów literatury i popkultury XX i XXI wieku. Dobrze broni się także wątek ekologiczny wpleciony w przygody ryjówek i ich przyjaciół przemierzających puszcę niczym „drużyna pierścienia”. Na podstawie komiksu powstało słuchowisko i projekt animowanego filmu pełnometrażowego.

Mirabelka Cezary Harasimowicz, ilustracje Marta Kurczewska

Klimatyczna opowieść o Muranowie opowiedziana z perspektywy drzewa – świadka wydarzeń historycznych i politycznych w mieście, od dwudziestolecia wojennego, przez wojnę, zagładę, antysemityzm, stan wojenny, do czasów dzisiejszych. *Mirabelka* rozmawia z dziećmi, słyszy, obserwuje, podstuchuje sąsiadów, opowiada ich dzieje i dzieje drzew nierzadko wystawionych tak samo jak ludzie na dotkliwie zmiany. Książka ponadczasowa, nie tylko dla warszawiaków, uwrażliwia na potrzebę tolerancji, daje nadzieję, pobudza dzieci do zadawania pytań.

Najciekawsze debiuty ostatniego dwudziestolecia (poezja/proza/dramat).

Lidia Iwanowska-Szymańska:

Tkaczka chmur Katarzyna Jackowska-Enemu, ilustracje – Marianna Sztyma

Baśń o stracie bliskiej osoby, o miłości, przyjaźni i nieuchronności śmierci, opowiedziana przez autorkę na bazie własnego doświadczenia utraty dziesięcioletniej córki. Z wyuczuciem i wrażliwością na młodego odbiorcę wykorzystuje baśniowe postacie i światy, aby w mądry i delikatny sposób wprowadzić młodego czytelnika w świat, w którym życie dobiega końca. Książka ma swoje rozwinięcia w formie spektaklu: *Tkaczka chmur. Baśń o trzech Zorzach* Śląskiego Teatru Lalki i Aktora Ateneum oraz spektaklu dokumentalnego *Historja*.

Najciekawsze utwory zagraniczne ostatniego dwudziestolecia.

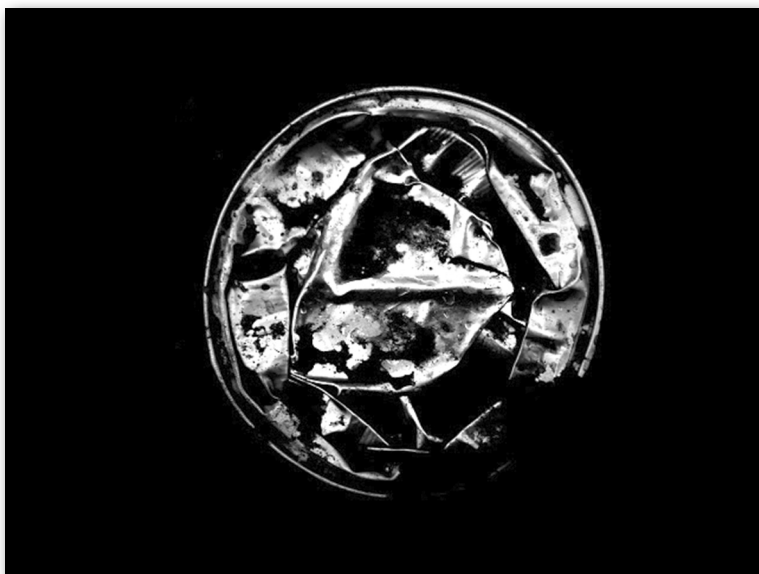
Lidia Iwanowska-Szymańska:

Lekkie życie Barnaby’ego Brocketa John Boyne

Książka o wyjątkowym chłopcu, na którego nie działa grawitacja, jego rodzicach pozbawionych tolerancji, akceptacji i miłości wobec nietypowego dziecka, a także o obcych, dla których to, co wstydlive dla rodziny Barnaby’ego jest po prostu cudowne. Wzruszająca opowieść o „innym”.

Dotek Ammy Adbõge

Książka o sile dziecięcych, niezrozumiałych dla dorosłych zabaw, które przekraczają wszelkie granice. To historia o dzieciach, którym wystarczy wyobraźnia i dotek lub patyk, by bawić się i tworzyć nieskończone światy, schowki, domki, szałas, a także o dorosłych w roli przeciwnika dzieci w walce o zabawę. Autorka sugeruje, by nie ingerować w świat dziecięcej wyobraźni i spontaniczności, nie stawiać barier, zakazów, nakazów i nie uświadamiać bezustannie nieuchronnych zagrożeń i konsekwencji, ponieważ – jak się okazuje – dziecięca kreatywność znajdzie rozwiązanie każdego sztucznego problemu dorosłych.

Fotografia – Anna Matysiak